

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การอ้อมก่อนวัยเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรมสามัญศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการอ้อมและพฤติกรรมการอ้อมก่อนเกษียณ ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการอ้อมก่อนเกษียณของบุคลากรทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา และเพื่อหาแนวทางส่งเสริมการอ้อมของบุคลากรทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวิธีดำเนินงานดังนี้

1. แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การทดสอบเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูล (Source of Data)

การวิจัยนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้มาจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลซึ่งเป็นแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการอ้อม บริบททั่วไปเกี่ยวกับการอ้อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีผู้ศึกษาและรวบรวมไว้แล้วในลักษณะเอกสารงานวิจัย ตำราทางวิชาการ บทความ วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อการนำไปออกแบบเครื่องมือการวิจัย การวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยให้มีความลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นุคลากรทางการศึกษา ที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปี สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสารคามพิทยาคม โรงเรียนผดุงนารี โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ และโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร มีจำนวนทั้งสิ้น 411 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (1967:99) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n	=	ขนาดตัวอย่าง
N	=	ขนาดประชากร
e	=	ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
กำหนดให้	e	= 0.05

$$n = \frac{411}{1 + 411(0.05)^2}$$

ซึ่งจากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 202.71 คน แต่ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเท่ากับ 203 คน โดยแบ่งสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน เป็นดังนี้

ชื่อ	จำนวนครู (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
โรงเรียนสารคามพิทยาคม	176	87
โรงเรียนผดุงนารี	152	75
โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ	47	23
โรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร	36	18
รวม	411	203

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวความคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการหลายท่าน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ สถานภาพ รายได้ส่วนตัว และรายได้พิเศษ รวมคำถามจำนวน 7 ข้อ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) ข้อใดข้อหนึ่ง และแบบเติมคำที่ตรงตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 2 ความรู้และทัศนคติที่มีต่อการออม

เป็นคำถามเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออม มีจำนวนคำถาม 7 ข้อ โดยให้ผู้ตอบใส่เครื่องหมายถูกหรือผิดตามความเข้าใจของตนและคำถามวัดทัศนคติที่มีต่อการออมรวมจำนวน 12 ข้อ โดยใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale กล่าวคือ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก บางครั้ง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 บริบทในโรงเรียน ครอบครัว และสังคม

เป็นคำถามเกี่ยวกับสถาบันการเงินในชุมชนและการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออม มีจำนวนคำถาม 3 ข้อ โดยใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale กล่าวคือ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก บางครั้ง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการออม

เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเงิน มีจำนวนคำถาม 2 ข้อ โดยใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale กล่าวคือ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก บางครั้ง น้อย น้อยที่สุด และคำถามอีก 4 ข้อ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) ข้อใดข้อหนึ่งและแบบเติมคำที่ตรงตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 5 ปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการออม

เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับการออม รวมจำนวน 2 ข้อ เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) ข้อใดข้อหนึ่งและแบบเติมคำที่ตรงตามความเป็นจริง

สำหรับคำถามในส่วนที่ 2-4 ซึ่งเป็นคำถามที่ใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale มีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก บางครั้ง น้อย น้อยที่สุด มีหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

<u>ระดับความคิดเห็น</u>	<u>คะแนน</u>
น้อยที่สุด	1
น้อย	2
ปานกลาง	3
มาก	4
มากที่สุด	5

กำหนดเกณฑ์การแบ่งระดับความคิดเห็นและแปลความหมายตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1970, p. 190) โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเพื่อหาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity)

โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อให้ตรงตามเนื้อหาและทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษา ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ความสมบูรณ์ ความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

2. การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมตามเนื้อหาแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความยากง่ายของชุดคำถาม หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลส่วนที่ 2 ในประเด็นทัศนคติที่มีต่อการออมมาทดสอบความเชื่อมั่นด้วยสูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficients) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ได้ค่าความเชื่อมั่นของ

แบบสอบถามเท่ากับ 0.8110 แล้วจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างประชากร

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง ตามขั้นตอนคือ ดำเนินการชี้แจงทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการกรอกแบบสอบถาม พร้อมขอความร่วมมือในการตอบคำถาม จนได้แบบสอบถามครบตามที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะเชิงพรรณนา (Description analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามมาเปลี่ยนเป็นตัวเลข แล้วนำตัวเลขนั้นไปบันทึกในโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์บนคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล SPSS (Statistical Package for the Social Sciences SPSS for Windows) เพื่อประมวลผลข้อมูลแล้วนำเสนอ โดยแจกแจงในรูปแบบความถี่ (Frequencies) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) ส่วนสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance) 0.05 หรือระดับค่าความเชื่อมั่นทางสถิติที่ร้อยละ 95 คือ ใช้สถิติการวิเคราะห์จำแนกพหุคูณ (Multiple Discriminant Analysis : MDA)